

Δημοτικό Σχολείο Κεφαλόβρυσου Αιτωλικού

Μια δημιουργική ματιά
στο έργο
του Κωστή Παλαμά

Στα πλαίσια της διοργάνωσης του ΚΠΕ Μεσολογγίου "Ακούσαμε της γης το μέγα καρδιοχτύπι" με την ομάδα μαθητών (εφτά μαθητές Ε' και ΣΤ' τάξης) επιλέξαμε να αναλύσουμε το ποίημα του Κωστή Παλαμά "Το καλοκαίρι". Στήνοντας ένα εργαστήριο δημιουργικής γραφής προσπαθήσαμε να προσεγγίσουμε και να κατανοήσουμε το έργο του Κωστή Παλαμά.

Στόχοι προγράμματος:

1. επαναπροσδιορισμός των περιβαλλοντικών αξιών που έχουμε ως ανθρώπινη οργανωμένη κοινωνία
2. ανάληψη πρωτοβουλιών για την προστασία της φύσης μέσω της συμμετοχής και της ενεργούς δράσης
3. αναγκαιότητα καλλιέργειας στάσεων, αξιών, συμπεριφορών προς το περιβάλλον, συνεισφορά στην ανάπτυξη υπεύθυνου- συμμετοχικού στα κοινωνικά δρώμενα πολίτη, καλλιέργεια ενσυναίσθησης απέναντι στα σύγχρονα προβλήματα
4. ανάδειξη πολιτισμικής κληρονομιάς

Σχετικά με το ποίημα " Το καλοκαίρι" που επιλέχτηκε και το διδακτικό σχεδιασμό του, τέθηκαν στόχοι σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων, ενεργοποίησης. Πιο αναλυτικά:

A) Σε επίπεδο γνώσεων

Να κατανοήσουν οι μαθητές τη σχέση ανθρώπου – φύσης.

B) Σε επίπεδο δεξιοτήτων

ομαδική δημιουργία καλλιγράμματος του ποιήματος.

Γ) Σε επίπεδο στάσεων

Στόχος σε επίπεδο στάσεων ήταν η ανάπτυξη φιλεπιβαλλοντικής στάσης. Μέσα από τη διαδικασία μίμησης παρωδίας του ποιήματος ζητήθηκε από τους μαθητές να μεταφέρουν το ποίημα στη σύγχρονη πραγματικότητα.

Δ) Σε επίπεδο ενεργοποίησης

Στόχος σε επίπεδο ενεργοποίησης τέθηκε η ενεργοποίησης της σχολικής κοινότητας και η ευαισθητοποίηση πάνω σε περιβαλλοντικά ζητήματα. Ζητήθηκε από τους μαθητές να δραματοποιήσουν τόσο το ποίημα του Παλαμά όσο το ποίημα που προέκυψε από τους μαθητές και το αποτέλεσμα της δραματοποίησης να παρουσιαστεί στο σύνολο της σχολικής κοινότητας.

Αρχικό στάδιο – Γνωριμία ομάδας και
επαφή με το πεδίο της δημιουργικής γραφής.
Δημιουργία ακροστιχίδας του ονόματος τους

Β ουρά
Α σπρά
Σ αχιανεφτηα
Ι σανικό
Λ ευτέρα
Ι σανικά
Κ αι
Η ηλιοποιουσα

Μ _{ετα}

Ι _{σως}

Χ _{πεισσεις}

Α _{γανη}

Λ _{αθος}

Η

Σ _{ωστο;}

E_{va}

P_{odu}

I_{dar, leó}

Φ φωνή

Ι ισον

Λ λήθη

Ι ισως

Π πάλυει

Π περισοτέρη

Ο μορφά

Σ ωσεί;

~~Σ~~ ΣΗΝ

Τ
εραβια

Ε
Ααφα

Φ
εραβια

Α
αεραβια

Ν
ηβια

Ι
βια

Α
ααααααα

Π Ανδελφός

Υ υστερα

Ρ Ραγια

Ι Ιως

Δ Διο

Ο Ουρανοι

Υ υπερασπιστηκαν

Λ Λαθος

Α Αρκαντες

Στα

Φεγγάρι

Ρωσάει

Ασπαράγια

Ισως

Μαγαράει

Ισωνά

Αλθινά

Ελευθερία
ΙΩΣ

ΡΘΕΙΣ

ΗΛΕΣ

Να

Ηρεμιάσεις

Η επαφή με το ποίημα του Κ. Παλαμά "Το καλοκαίρι"

Κωστής Παλαμάς, «Το καλοκαίρι»

Ο κόσμος λάμπει
σαν ένα αστέρι,
βουνά και κάμποι,
δένδρα, νερά,
γιουρτάζουν πάλι,
καθώς προβάλει
το καλοκαίρι.
Θεού χαρά!

Φωνούλες γέλια
φέρνει τ' αγέρι
μέσ' απ' τ' αμπέλια
τα καρπερά.
Παιδιά αγγελούδια
ψέλνουν τραγούδια
στο καλοκαίρι.
Θεού χαρά!

Την ώρα τούτη
σκορπά ένα χέρι
χάδια και πλούτη,
κι η γη φορά,
σαν μια πορφύρα.
Ζωής πλημμύρα
το καλοκαίρι.
Θεού χαρά!

Η φύσις πέρα
ω! νέοι και γέροι,
σα μια μητέρα
μας καρπερά.
Η φύσις όλη
σαν περιβόλι
το καλοκαίρι.
Θεού χαρά!

Αρχικά δόθηκε στους μαθητές το ποίημα "Το καλοκαίρι" και τους ζητήθηκε να διαβάσουν σιωπηλώς. Στη συνέχεια, επιχειρήθηκαν διάφορες τεχνικές ανάγνωσης με στόχο την αισθητική απόλαυση των κειμένων, τη κινητοποίηση της σκέψης και φαντασίας των μαθητών και τη δημιουργία κινήτρων για την προσωπική έκφραση των μαθητών. Έτσι το ποίημα αναγνώστηκε ποικιλοτρόπως. Παραδείγματος χάρη αργά, γρήγορα, λυπητερά, τραγουδιστά, ομαδικά, επανάληψη της φωνής και τους ύφους του προηγούμενου. Με αυτό τον τρόπο βιωματικά προσπαθήσαμε να προσεγγίσουμε το ποίημα και να έρθουμε σε μια πρώτη επαφή με τον ποιητή Κωστή Παλαμά.

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους μαθητές να εντοπίσουν τις βασικές έννοιες τις οποίες διαπραγματεύεται το ποίημα. Αναγνωρίσαμε τη σχέση ανθρώπου – φύσης ως βασική έννοια Εντοπίστηκαν οι εξής φράσεις: “ο κόσμος λάμπει σαν ένα αστέρι..”, “η γη φορά σα μια πορφύρα ζωής πλημμύρα”, “η φύσις πέρα ώ νέοι και γέροι σα μια μητέρα μας καρτερά. Η φύσις όλη σα περιβόλι..”. Στη συνέχεια ζητήθηκε να σκεφτούν τι μπορεί να σημαίνει ο στίχος “ η φύσις πέρα ώ νέοι και γέροι σα μια μητέρα μας καρτερά. Η φύσις όλη σα περιβόλι..” Εδώ, στο συγκεκριμένο στίχο, οι μαθητές αναγνώρισαν την σημαντικότητα της επίδρασης του ανθρώπου στο περιβάλλον. Με την αρνητική στάση του μπορεί να προκαλέσει μόλυνση του περιβάλλοντος και να το οδηγήσει σε ανεπανόρθωτες βλάβες, Αναφερθήκαμε συγκεκριμένα στο πρόβλημα της τρύπας του όζοντος, των σκουπιδιών, των εργοστασιακών ρύπων, της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Αντιθέτως, η θετική στάση μπορεί να φέρει θετικά αποτελέσματα τόσο σε επίπεδο πρόληψης όσο και σε επίπεδο αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προβλημάτων όπως ανακύκλωση, αποφυγή χρήσης αυτοκινήτων.

Δημιουργία καλλιγράμματος

Καλλιέργεια περιβαλλοντικής στάσης
Μίμηση του ποιήματος του Παλαμά και προσπάθεια μεταφοράς στη σύγχρονη
πραγματικότητα. Το αποτέλεσμα της ποιήματος ήταν το εξής:

Η ΦΥΣΗ ΟΛΗ ΕΝΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙ

Ο κόσμος τρομάζει
Μα δεν ωριμάζει
Βουνά και κάμποι
Δέντρα νερά
Πενθούνε πάλι
Καθώς προβάλλει
Το σκοτάδι
ΔΙΟΛΟΥ ΧΑΡΑ

Κραυγές τρομαγμένες
Ουρλιάζουν τα παιδιά
Μέσα από τα σκουπίδια
Τα πολλά.
Πουλιά τραυματισμένα
Και τρομαγμένα
Κλαίνε στο δάσος
ΔΙΟΛΟΥ ΧΑΡΑ!

Την ώρα τούτη
Πενθούνε ζωάκια
Μέσα στα δάση
Τα ξερά
Που τα καίει
Η φωτιά
Και στου ανθρώπου την καρδιά
ΔΙΟΛΟΥ ΧΑΡΑ!

Γιατί η φύσις
Ω νέοι και γέροι
Σαν μια μητέρα
Να μας καρτερά ;
Η φύσις όλη
Ένα εργοστάσι
Νέφος πλημμύρα
Σκουπίδια πλαστικά
ΔΙΟΛΟΥ ΧΑΡΑ!

Βασικά στοιχεία που εντοπίστηκαν στο ποίημα που ομαδικά δημιούργησαν οι μαθητές:

1. Πλήρη αντίθεση σε σχέση με το αρχικό ποίημα. Χρήση τελείως διαφορετικού λεξιλογίου. Από την μια μεριά καλοκαίρι από την άλλη εργοστάσι Από τη μια μεριά θεού χαρά από την άλλη διόλου χαρά. Μη ικανότητα συγγραφής ποιήματος ίδιο με το Κ. Παλαμά λόγω των έντονων περιβαλλοντικών προβλημάτων που επικρατούν στην εποχή μας
2. Η διατάραξη της σχέσης ανθρώπου – φύσης κυριάρχησε στους περισσότερους στίχους σκουπίδια, κραυγές, φωτιά, πενθούμε, νέφος, πλημμύρες, πλαστικά, σκοτάδι, τρομάζει

Καλλίγραμμα ποιήματος - “όλη η φύση ένα εργοστάσι”

veoi kai depa eoi pia yncepa

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

va pas

va qncepa

H qaris om eia

Egyaccas

O κόσμος ζοφάσει βα δέν ωριμάσει
και κόπια δέντρα νερά νεύροσε ναδι

Η φύση ερωτάει

καθώς νεύροσε

Τελικός στόχος – ενεργοποίηση σχολικής κοινότητας
Δραματοποίηση των δυο ποιημάτων

Συμπεράσματα

1.Βασικός στόχος του εκπαιδευτικού συστήματος οφείλει να η καλλιέργεια περιβαλλοντικών ιδεών, στάσεων, αξιών και η δημιουργία παγκόσμιων υπεύθυνων συμμετοχικών πολιτών. Αξίες όπως η ενσυναίσθηση, η αγάπη για το περιβάλλον, η αυτοπειθαρχία, η δέσμευση, η φιλεπιβαλλοντική στάση, η προσπάθεια για τη δημιουργία ενός ισορροπημένου παγκόσμιου οικοσυστήματος, η αντίθεση στην υπερκατανάλωση, η ισότητα, η ελευθερία

2. Οι εκπαιδευτικοί καλούνται να αναλάβουν ενεργό δράση, να παρέμβουν και να εμπλακούν. Όχι να επιβάλλουν και να κατευθύνουν ούτε να μεταδώσουν τη μια αλήθεια. Αλλά να προκαλούν στους μαθητές τους προβληματισμούς και να κινητοποιούν τον πνευματικό τους κόσμο (Glaserfeld,1995)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ!!!!